

Saarna Tuomasmessussa 23.4.2023, Katriina Hallikainen

Hyvän Paimenen sunnuntai

Joh. 21:15-19

Ylösnoussut oli huolehtinut väsyneiden, nälkäisten ja hämmentyneiden seuraajiensa tarpeista. Järjestänyt valtavan kalansaaliin yökalasta tyhjin toimin tulleille opetuslapsilleen. Nuotio ja leivät odottivat valmiina.

Ja nyt, kun ateria oli yhdessä nautittu. Kun leivät ja kalat oli syöty. Oli viimein Pietarin vuoro. Totuus oli kohdattava. Menneet oli selvitettävä. Mutta miten? Miten ihmeessä?

Tekstissämme tapaamme tänään petetyn ja pettäjän. Hylätyn ja hylkääjän. En tiedä, kumpaan enemmän samaistut, mutta ihmisen osaan kuuluvat molemmat.

Pietari oli pettänyt. Kieltänyt jyrkästi tuntevansa Jeesuksen. Pietari oli myös itkenyt katkerasti.

Pietari oli kiivas, impulsiivinen ja ylpeä mies. Hän oli luvannut olla koskaan hylkäämättä Jeesusta. Hän oli sentään muutaman askeleen kävellyt vettenkin päällä. Ja Pietari oli puolustanut Jeesusta. Sivaltanut miekallaan sotilaalta korvan.

Mutta tuosta Pietarista ei enää tainnut olla paljoakaan jäljellä. **Minä lähden kalaan**, oli hän kaiken jälkeen sanonut.

Mitä tässä muutakaan.

Kaikki on menetetty. Jäljellä enää syyllisyys ja häpeä. **Minä lähden kalaan.**

Jeesus oli kyllä joskus puhunut ihmisten kalastamisesta. Jotain suurta odotettiin silloin. Mutta ei enää. Kun nyt jonkun sintin perheelle saisi.

Miten ihmeessä tästä eteenpäin. Jeesusta ei kehtaa enää silmiin katsoa. Ylösnoussutta. Miten hän on taas tässä? Kuollut. Eikö missään saa olla rauhassa?

Aterian jälkeinen hiillos siinä edessä toi mieleen sen toisen hiilloksen. Sen, jolla paloi poroksi kiivan Pietarin itsetietoisuus. Hän oli surkeasti yrittänyt pelastaa nahkansa sen nuoren tytön edessä. Lopulta ilma oli ollut sakeana syyllisyyden savua.

Ensin silmiä kirveli häpeä, sitten kyynelten tulva.

Ja nyt Pietari ei voinut enää Jeesusta silmiin katsoa. Mutta ei voinut paetakaan. Silloin Jeesus auttoi alkuun. **Simon Johanneksen poika.**

Simon Johanneksen poika. Ei Pietari. Ei kallio. Nyt ei kallio.

Jeesus puhutteli sitä Simonia, joka oli kerran lähtenyt innokkaana ja pystypäin seuraamaan Jeesusta. Simonia, joka oli nyt pudonnut polvilleen ylpeydestään.

Uhoamisen aika oli ohi. Selitykset olivat loppuun selitelty.

Jeesus ei kysy: Kadutko Simon? Jeesus ei sano: Kuinka sinä saatoit? Jeesus ei syytä, eikä ojenna. Jeesus ei muistuta edes siitä kukon laulusta, että mitäs minä sanoin.

Simon Johanneksen poika, rakastatko sinä minua enemmän kuin nämä toiset?

Jeesus käyttää rakkaudesta tässä sanaa **agapao**, joka tarkoittaa Jumalallista rakkautta.

Jeesus oli tullut läheisen ystävänsä karkeasti pettämäksi. Ja nyt kaiken jälkeen. Jeesus, niin kuin ihminen aina, kaipasi täydellistä rakkautta, joka hoitaisi syvän hylätyksi tulemisen haavan.

Jeesus, Jumalan Poika, kaipasi ihmiseltä rakkautta. Siksi hän niin hyvin tunnistaa meidänkin rakkauden kaipuamme.

Simon, rakastatko minua?

Mutta Simon ei ollut enää entisensä, kiivas ja itsevarma. Ei puhuttakaan, että hän olisi enää rakkautensa tai uskonsa määrää verrannut toisten rakkauteen ja uskoon.

Rakastan, vastasi Simon, mutta hän käytti sanaa **fileoo**, joka tarkoittaa inhimillistä, ystävänsä rakkautta. Rakkautta, joka ei yllä Jumalan täydelliseen rakkauteen. Simonilla oli tarjota vain ystävä- ja kaveri -rakkautta, ohutta heijastusta Jumalan täydellisestä rakkaudesta.

Suurten sanojen Simonista oli tullut hiljainen mies, joka varoi puhumasta ohi totuuden.

Ja se riitti Jeesukselle.

Kun Jeesus kolmannen kerran kysyi, että rakastiko Simon, käytti Jeesus itse nyt tuota samaa Simonin käyttämää **fileoo**, ystävänsä rakkaus, verbiä.

Petetty Jeesus suostuu siihen, että vain Jumalalta voi saada täydellistä rakkautta, täydellistä myötätuntoa ja täydellistä hyvitystä. Inhimillisissä suhteissa rakkauskin on aina inhimillistä.

Rakkautta on ja se on suuri Jumalan lahja. Mutta ihmisen rakkauteen sekoittuu aina myös ihmisen keskeneräisyys, itsekkyyys ja synty. Sellainen rakkaus kelpasi Jeesukselle.

Olisiko meidänkin helpompi elää toistemme kanssa, jos emme odottaisi toisiltamme täydellistä rakkautta. Jos tuo vajaampi inhimillinen rakkaus riittäisi. Ottaisimme sen lahjana vastaan kuin heijastuksena siitä täydellisestä. Emme vaatisi toisiltamme mahdotonta. Olisimme itsellemme ja toisillemme armollisempia.

Kolme kertaa Simon oli kieltänyt Jeesuksen. Kolme kertaa hän myös joutui tai sai vakuuttaa Jeesukselle rakkauttaan.

Syvät loukkaukset, epäoikeudenmukaisuudet tai pettämiset vaativat korjaantuakseen aikaa ja kärsivällistä hoitoa. Sori tai oho ei auta silloin, kun sieluun sattuu.

"Sinä tiedät kaiken", sanoi Simon. Enempää ei ihminen voi Jumalalle sanoa. Kaikki on tässä, kaikki on paljasta. Sinä tiedät, mistä olen tähän tullut, missä olen nyt ja senkin sinä tiedät, mihin olen menossa.

Simon Johanneksen poika oli totta itselleen, Jumalalle ja läheisilleen. Vain totta olevien ihmisten välit voivat parantua.

Mikä oli Jeesuksen vastaus Simonille? No, hyvä on, mutta katsokin, että toista kertaa ei sitten tule. Tai no, hyvä on, mutta pysyt jatkossa sivummalla taka-alalla, kalastelet ja hoidat sitä anoppiasi.

Ei se näin mennyt. Kaiken jälkeen Jeesus antoi Simonille tehtävän. Jokaisen rakkauden tunnustuksen jälkeen, aina uuden tehtävän.

Ruoki karitsoitani. Kaitse lampaitani. Ruoki lampaitani.

Mitä syvemmälle itsetuntemukseen Simon suostui, sitä enemmän vastuuta hän Jeesukselta sai. Tehtäviä, joissa Simon ei enää pullistellut omalla erinomaisuudellaan.

Jos hänellä jotakin kehuttavaa oli, oli se nyt Jumalan armo.

Ja tästä armosta Simon sitten muutaman viikon kuluttua kertoikin, kun hän piti ensimmäisen julkisen puheensa:

Antakaa pelastaa itsenne...

Apostolien teoissa kerrotaan, kuinka tuon puheen jälkeen noin kolmetuhatta ihmistä kastettiin.

Ei siksi, että Simon Johanneksen poika olisi ollut erityisen karismaattinen johtaja ja puhuja, vaan siksi, että hänellä oli aivan erityinen sanoma: Pettäjät parannetaan. Syntiset armahdetaan. Ja epäonnistuneille annetaan luottamustehtäviä.

Simon Johanneksen poika tiesi tämän paremmin, kuin ehkä kukaan muu. Ensimmäisellä hiilivalkealla hän oli pettänyt. Tällä toisella hän sai parantua. Pietari oli taas kallio, jonka lujuus oli Jumalan armossa.

Meillä kristityillä on vaarana pitää itseämme joko liian suurina tai liian pieninä. Pietarin elämäntarinassa näemme, kuinka Jumala kasvattaa Pietarista juuri itsensä kokoista ihmistä.

Kun Jeesus kysyi Pietarilta, rakastiko tämä. Pietari ei sortunut myöskään loputtomasti vähättelemään itseään: Että ei minusta ole mihinkään, mitä tässä nyt meikäläinen enää ketään rakastamaan, että pilaan kuitenkin kaiken.

Sen sijaan hän tunsu oikeat rajansa. Rakastan. Rakastan koko syntisestä sydäimestäni. Mutta Jumalan rakauten en pysty.

Tämä oli se elämänkoulu, joka Pietarin täytyi käydä, ennen kuin hänestä tuli seurakunnan johtaja. Ilman tätä koulua, olisi Pietari voinut olla melkoinen narsistinen vallankäyttäjä.

Tuo vaarahan vaanii aina vallan ja johtajuuden liepeillä.

Vääristyneestä vallankäytöstä meillä on kokemuksia. Lähellämme ja kauempana. Kovin julmia ja itsekeskeisiä vallankäyttäjiä ja paimenia maailmasta kyllä löytyy. Meistä itsestämmekin.

Vain armo ja totuus varjelee ihmisen mieltä vallan houkutuksilta. Ettemme hiilivalkeilla kieltäisi niin helposti arvojamme ja Armahtajaamme.

Kun olit nuori, sinä sidoit itse vyösi ja menit minnen tahdoit. Mutta kun tulet vanhaksi, sinä ojennat kätesi ja sinut vyöttää toinen, joka vie sinut minne et tahdo.

Piispa Teemu Laajasalolta kysyttiin jossain haastattelussa, että eikö piispuus ole koskaan noussut hattuun, tai tässä tapauksessa hiippaan, niin kuin sanotaan. Siihen Teemu-piispa vastasi, että nuorempana taisi kyllä mennä välillä sekaisin, että puhuiko hän Jeesuksesta, vai oliko hän Jeesus.

Vallalla on taipumus turmella ihminen. Ellei Jumala puutu asiaan. Onneksi usein puuttuu. Oman syntisyyden kanssa kasvokkain joutuminen lienee yksi tehokkain keino välttyä vallan vääristymiltä.

Pietarin ja Jeesuksen keskustelussa ihminen ja Jumala asettuivat oikeille paikoilleen.

Ihminen on armahdettu syntinen. Ja Jumala on suuri ja loputtoman rakastava. Eikä totuudesta tarvitse sen rakkauden piirissä tinkiä.

Ja kaikesta huolimatta Jumala tarvitsee ihmistä omien tehtäviensä hoitamiseen. Kaitsemista ja ruokkimista tässä maailmassa riittää. Eivätkä nämä Jumalan tehtävät rajoitu vain pappien tai paimenten tehtäviin. Ei korkeaan asemaan tai näyttävään asuun.

Lopulta meiltä kaikilta kysytään samaa, itsensä tuntemista ja Jumalan rakastamista.

Michelle Obama kuvaa kirjassaan jotakin tästä, kun hän kertoo tehtävästään Valkoisessa talossa. Hän kirjoittaa: "Minä tunsin tarinani. Tunsin itseni. Tiesin myös, etten voisi joka asiassa miellyttää kaikkia."

Ja hän ohjaa: " Puhu totta, tee parhaasi toisten eteen, säilytä suhteellisuudentaju. Pysy nöyränä ja myötätuntoisena, lujana ja kiihkeänä. Ja ennen kaikkea älä unohda nähdä vaivaa oikean asian hyväksi."

Luulenpa, että Pietari jatkossakin kalasti, huolehti perheestään ja siitä anopistaankin. Mutta myös opetti ja rohkaisi ensimmäisiä kritittyjä elämään ihmisiksi ja turvautumaan armoon.

Minkä tehtävän sinä tänään Jeesukselta saat, kun käyt hänen kanssaan tällaista totuudellista keskustelua? Ehkä äidin, isän, isovanhemman, siskon, veljen, ystävän, työtoverin, kummin, naapurin, omaishoitajan...

Loputtomasti on Jumalalla tässä maailmassa työtä, johon hän kutsuu meitä rinnalleen. Ja vaikka olisit aiemmin istunut hiilivalkealla ja pilannut kaiken, sitä ei nyt kysytä. Tänään kysytään vain sitä, että olet totta ja rakastat. Niin kuin armahdettu rakastaa.

Jeesus sanoi Pietarille: **Seuraa minua.**

Mitä muuta hän meillekään sanoo. Ja kuka koskaan voisi olla parempi Paimen, parempi seurattava.

Louhikoista lähteille. Erämaista vetten ääreen. Vaaroista vihreille niityille. Syyllisyydestä sovintoon ja uusiin tehtäviin.